

Tapijt van Henk Nieuwkoop

Ethisch handelen moet worden 'getraind' en 'onderwezen'. Managers, bankiers, accountants en alle anderen die aan professionele verlokkingen blootstaan, moeten beter worden

getraind in ethische dilemma's. Dat hoor je tenminste vaak.

Het nieuws staat bol van schandalen en schandaaltjes, dus de verkoop gaat vanzelf. Soms is er nog een ondersteunend marketingonderzoekje. Zo viel onlangs te lezen dat één op de drie grote bedrijven ontevreden is over de ethische en morele vorming van afgestudeerden. De 'bestuurders van morgen' zouden te weinig oog hebben voor normen en waarden en te veel worden gedreven "door een snelle carrière, inkomen en status". Dit onderzoekje werd gepubliceerd door KPMG, dat daarmee zijn ethische onderwijstoolkit aan de man probeert te brengen.

Ethiekonderwijs. Het blijft een merkwaardig verschijnsel. Ieder weldenkend mens weet immers wat wel en niet mag. Van nature en/of door opvoeding. Het doden van een medemens mag niet, stelen evenmin en ook het ongevraagd bepotelen van de buurvrouw wordt zelden geaccepteerd. Liegen en bedriegen mag ook niet. Je kunt daar hele leerstoelen en nog veel meer cursussen mee vullen, maar in de praktijk van alledag - waar het hier over gaat - is het niet moeilijker dan dat. Van een opfrissertje wordt natuurlijk niemand slechter. Maar de in genoemd onderzoekje gewekte suggestie dat het grote risico ligt bij het ethisch gehalte van de 'bestuurders van morgen', de nieuwkomers dus, mag gerust een gotspe worden genoemd. Kinderen spreken van nature de waarheid. Studenten al iets minder, maar ook zij zitten meestal nog vol idealen en goede wil. De serieuze druk begint juist *binnen* de organisaties waar zij vervolgens in dienst treden. Nyenrode-student Pieter Billiau formuleerde dit afgelopen september bij de opening van het academisch jaar zo herkenbaar, dat de zaal collectief - van jong tot oud - losbarstte in een luide ovatie. Dat was verheugend. En onthullend tegelijk.

**'Ieder mens weet
wat niet mag.'**

Studenten voorbereiden op die toekomstige druk, is nooit weg. Maar cruciaal zijn dus de *bestaande* bedrijfsculturen. En de talloze slechte voorbeelden. De 'idiote provisies' bij DSB, het feit dat Afab en SNS Reaal plotsklaps gaan onderzoeken of ook zij 'fouten' hebben gemaakt, de woekerpolissen die alle grote verzekeraars jarenlang verkochten (hun topmannen paraderen nog onbeschadigd rond), de belastingparadijsroutes en goedbetaalde advisering daarover, de krankzinnige rendementseisen, de gedwongen bankenbekentenis dat ze jarenlang het klantenbelang waren vergeten, het feit dat Nederlandse multinationals hier niet of nauwelijks belasting betalen, en dat de toploontrekkers van Delta Lloyd een extra jaarsalaris aan aandelen incasseren als 'transactiebonus' voor de beursgang. Dat zijn geen zaken die de ethische motivatie van jonge werknemers - en burgers in het algemeen - stimuleren.

Van veel grote organisaties lees ik snikkend de maatschappelijke jaarverslagen, ontroerd over zoveel sociale betrokkenheid. Ze hebben ook uitgebreide ethische codes. Weg daarmee. Eén simpel zinnetje volstaat. Een Amsterdamse tapijtverkoopster begreep dat begin jaren zeventig al, getuige zijn roemruchte reclameslogan: 'Henk Nieuwkoop zal je nooit belazeren.'

Moeiteloos over te nemen. Het is waterdicht, tijdloos, begrijpelijk, concreet en toepasbaar in alle situaties die u in uw beroep en organisatie kunt tegenkomen. Daar kan geen ethiekconsultant tegenop.

TOM NIEROP

hoofdredacteur 'de Accountant'

COLUMN

Accountant.nl

Voor eerdere columns en reacties zie Accountant.nl.